

Posudek oponenta na diplomovou práci Bc. Vítka Třebického: „Faktory ovlivňující hodnocení atraktivitu mužské postavy“. Vedoucí práce doc. Mgr. Jan Havlíček.

Předložená diplomová práce se zabývá atraktivitou mužské postavy, která je dále zkoumána empirickým způsobem. Jako své teoretické východisko používá evoluční pohled a zejména vychází z výzkumného směru adaptacionismu. Ten považuje atraktivní tělesné znaky za znaky vzniklé zejména díky působení pohlavního výběru, neboť jejich upřednostňování přináší partnerům, v tomto případě ženám, určité evoluční výhody. Tyto výhody jak shrnuje autor práce ve svém teoretickém úvodu, mohou být buď přímé (např. výhody spojené se zajištěním péče a ochrany partnera i potomků, zajištění potravních a finančních zdrojů, investic do potomků) nebo výhody nepřímé (genetická kvalita potencionálních potomků). Jelikož se tyto charakteristiky pojí zejména s rozdílným stupněm vývoje maskulinních znaků, pak je za atraktivní považována i různá míra maskulinity mužské postavy, v závislosti na strategii pohlavního výběru, která je ženami aktuálně uplatňována. Vyšší míra maskulinity mužské postavy je ovlivňována zejména vyšším stupněm rozvinutím muskulatury horní poloviny těla (na pažích, ramenech a hrudníku) a nižším zastoupením tělesného tuku. Vliv těchto složek mužské postavy na atraktivitu byly dále podrobně zkoumány v empirické části práce, spolu s celou řadou dalších faktorů, které mohou ovlivňovat tyto preference (věk, sebehodnocená atraktivita ženy, objektivní atraktivita ženy (BMI skór), jejich partnerský status, fáze menstruačního cyklu, socioekonomický status, sociosexualita (SOI skór). Z metodologického hlediska je nutné zdůraznit, že předložená práce, shrnuje výsledky 2 studií, které jsou založené na analýze dat získaných pomocí internetového dotazníku od úctyhodného vzorku 1113 žen, což významně zvyšuje relevanci a zobecnitelnost nalezených výsledků. K dalším přednostem předložené práce je maximální snaha o ekologickou validitu stimulů předkládaných k hodnocení atraktivitu (studie 1 předkládá 25 různých somatotypů, které vznikly na základě zpracování reálné populační variability tvaru mužské postavy (Sheldon, 1954), studie 2 používá jako stimuly 2 fotografie reálných mužů, kteří se pokusili pomocí cvičení a dietetických prostředků o nárůst svalové hmoty). Díky tomuto metodologickému přístupu práce výrazně převyšuje kvalitu předchozích studií, které se věnovaly obdobným tématům. Nutno také podotknout, že žádná předchozí práce se výzkumu faktorů ovlivňujících atraktivitu mužské postavy nevěnovala v takovém rozsahu. Z práce je zřejmá jak autorova nezpochybnitelná teoretická znalost zkoumaného tématu, tak autorova vědecká poctivost a smysl pro detail v empirické části práce. Nalezené výsledky jsou náležitě popsány a diskutovány v kontextu výsledků předchozích studií. V práci je citováno velké množství odborných studií, jejichž výčet zahrnuje celkem 12 stran práce. V příloze práce je umístěn formulář internetového dotazníku a ve studiích předkládané stimuly. Navzdory zřejmé existenci kladů a předností předložené práce je však také nutno zmínit i některé její nedostatky, které budou zmíněny chronologicky: V některých pasážích textu, bylo možno zaznamenat některé formální chyby jako překlepy, nesoulad mezi tvarem slovesa a tvarem podstatného jména, nebyly dostatečně uváděny odkazy na stránky, kde je možno vyhledat graf, tabulku, které byly zmíněny v textu. Na straně 43 poslední dvě hypotézy Studie 1 (za druhé, za třetí) nebyly formulovány dostatečným způsobem, neboť v textu dále chybí jakékoliv predikce alternativní hypotézy. V kapitole výsledky, byly prezentovány grafy, bez grafického vyjádření signifikantně rozdílných výsledků, což výrazně snižovalo jejich výpovědní hodnotu. Výsledky byly v textu referovány pouze jako číselné hodnoty výsledků použitých testů bez toho, aniž by autor jejich znění dále slovně interpretoval. Pokud tedy čtenář chtěl výsledkům porozumět, musel se složitě vracet k dříve uvedeným hodnotám průměrných hodnot zkoumaných proměnných, což snižovalo plynulost a sdělnost textu. Na straně 53. byla podle mého názoru, nejasně popsána metodika výpočtu veličiny, kterou autor

nazývá „preferencí pro danou složku somatotypu“. V případě popisu tohoto způsobu vyhodnocení za účelem dalších publikací, bych proto autorovi doporučila tuto metodu a způsob výpočtu popsat detailněji a tento popis doplnit i názorným příkladem. Na straně 68 autor neuvádí výsledky vyhodnocení vztahu preferencí pro danou složku a výsledkem skóre SOI, s tím, že byly negativní. Na tomto místě, bych ráda autora práce upozornila, že negativní výsledky jsou také výsledky a neměly by tedy podléhat autocenzuře, neboť pouze jejich uvedení v číselném tvaru umožňuje jejich další srovnání s výsledky předchozích či budoucích studií. Na straně 79 v kapitole výsledky nejsou uvedeny výsledky Post Hoc analýzy pro kategorii „po nabírání svalové hmoty“. V kapitole diskuze se vyskytovaly odkazy na grafy bez uvedení čísla stránek. Na straně 86 na začátku 3. odstavce jsem zaznamenala nepřesné podání výsledků, cituji : „Stejně rozdíly v preferencích (preferencí pro mezomorfní složku) pro složky somatotypu v závislosti na fázi cyklu se v našem vzorku projevují i u participantek, které uvedly, že v době výzkumu mají partnera.“ Problém této formulace spočívá v tom, že stejnou preferenci vykazuje i soubor žen, které v době výzkumu uvedly, že nemají partnera (viz Graf 11 na straně 69). V této souvislosti tedy autorovo předchozí tvrzení neodpovídá realitě nalezených výsledků. V závěru práce jsem velmi ocenila, že autor reflektuje i limitace provedené Studie 1, které spočívají ve způsobu nivelizace výšky postavy předkládaných stimulů a navrhuje také možné metodologické řešení.

Zavěr:

Předložená diplomová práce je práce nesporně velmi kvalitní a metodologicky nadprůměrná a můžeme jen společně s autorem doufat, že stejně důkladným způsobem budou prozkoumány faktory ovlivňující hodnocení atraktivity ženské postavy. Tato práce by mohla být pro tento další výzkum nejen velkou inspirací, ale stát se i jejím odborným vodítkem. Z výše uvedených důvodů a v kontextu činnosti oponenta práci hodnotím mezi stupněm výborně a velmi dobře v závislosti na průběhu obhajoby. Vzhledem k mé plánované nepřítomnosti na obhajobě práce, bych ráda autorovi alespoň tímto způsobem pogratalovala a popřála mu hodně sil a entuziasmu do další vědecké činnosti.

V Praze 10.9. 2012

Mgr. Věra Pivoňková, Ph.D.
Katedra obecné antropologie, Fhs